

De wet van Murphy

(Of: "Ook omgedraaid blijft het effect het zelfde".)

Kent u de "Wet van Murphy" nog? Vrij vertaald in het Nederlands kennen wij hem als: *"als iets mis kan gaan, dan gaat het ook een keer mis"*.

Ieder van ons die betrokken is (geweest) in technische ontwikkelingen zal zich hierin kunnen herkennen. Hoe goed je ontwerp ook is, hoeveel testen je ook uitvoert, als je ontwerp of uitvoering een zwak punt bevat zal het daarop fout gaan. Zelfs in de situatie dat je er zeker van bent dat er ver onder de grenzen van het systeem gewerkt wordt.

Treffende voorbeelden zijn er te vinden in de producten uit de auto industrie, hangende gaspedalen, spontaan ontploffende airbags of losspringende stuurstangen. Ze zijn allemaal al eens voorgekomen.

Als ruimtevaartingenieur en specialist in missie kritische systemen wilde Murphy aangeven dat er aan de wet van grote aantallen uit de kansberekening ook nadelen kleven. Dat de opzet van zijn wet sterk gericht was op menselijke eigenschappen bewijst de beschrijving van zijn oorspronkelijke 'wettekst' door zijn zoon Robert Murphy, *"if there's more than one way to do a job and one of those ways will end in disaster, then somebody will do it that way"*.

De mooiste voorbeelden hiervan worden beschreven door mensen die nog in militaire dienst hebben gezeten. Voor de iets jongere onder ons, er bestond vroeger zoets als militaire dienstplicht. Als jonge man, vaak nog niet helemaal droog achter de oren, werd je geacht jezelf een 16- of 18-tal maanden ter beschikking (van toen nog) Hare Majesteit te stellen. Gebruikelijk was dan dat je als dienstplichtige ingedeeld werd bij een onderdeel waar je bij voorkeur totaal geen affiniteit mee had. Bijvoorbeeld als econoom vond je jezelf dan terug als vrachtwagen chauffeur, of erger nog als vrachtwagen monteur. U ziet het al voor u? Een simpele actie als olie verversen kan dan bijzonder interessante effecten hebben voor de chauffeur die na een paar kilometer ontdekt dat de motorolie en koelvloeistof verwisseld zijn. In een periode zonder mobieltjes erg ingewikkeld als je midden in de bossen met een rokende motor staat.

Waarom let die chauffeur dan ook niet op de metertjes hoor ik u al denken? Nou, dat is nog niet zo simpel voor iemand die net de toneelschool heeft afgerond. Voor zo iemand is het aflezen van een meter, en vooral het interpreteren hiervan, nog niet zo eenvoudig.

Ook heden ten dage zien we vaak verpletterende staaltjes van de bewijzen van de correctheid van deze wet. Een helaas erg duidelijk voorbeeld is wat we nu de financiële crisis zijn gaan noemen. Veel mensen in de buitenwereld van de financiële instellingen hadden zich voordien al op het hoofd gekrabd bij het aanschouwen van de volstrekt onduidelijke geldstromen die zich, vrijwel alleen maar virtueel, over de wereld bewogen. Als daar zich nu eens een zwakke plek zou bevinden? En de rest is geschiedenis.

Of misschien toch niet? Zijn de maatregelen die er genomen zijn voldoende? Zijn de zwakke plekken weggewerkt? Zijn er misschien door de reparaties nieuwe zwakke plekken boven komen drijven?

Wat nu als we deze wet ook om kunnen draaien? Veel van de genomen maatregelen zijn genomen op basis van 'hoop'. De 'hoop' dat we nu de goede dingen doen, maar nog meer de 'hoop' dat dit voldoende is.

Al zegt het spreekwoord: "Hoop doet leven", dit is toch echt in een andere context bedoeld.

Voor hen die zich sterk op 'hoop' baseren, de omkering van deze wet zal ook stand houden. Dus niet alleen: "Als het fout kan gaan dan gaat het fout", maar vooral ook: "Als het goed zou kunnen gaan dan gaat het zeker fout"!

Laten we ons dit ter harte nemen en in onze ontwerpen en herstellingen hier rekening mee houden en ons niet laten verleiden tot 'grote stappen, snel thuis hopen dat het wel goed zal gaan' maar ons bezinnen en de zaken aanpakken en oplossen.

Hoewel we dan helaas wel een bron voor smakelijke verhalen missen zal dit toch veel meer rust geven.

Jan W. Veltman

Reageren? jan.w.veltman@technology2success.nl

